

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 4587
Tarih: 03.01.2020

23866

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Züleyha GÜLÜM
İstanbul Milletvekili

Türkiye'de doğayı ve yaşamı yok oluşa sürükleyen sermaye birikimi odaklı ekonomi politik yaklaşımın son örneği Kanal İstanbul Projesi'dir. Projenin uygulanmasıyla doğal varlıklarının ulusal ve uluslararası sermaye yararına halkın aleyhine kullanılacağı, ülkenin geleceğinin ipotek altına alınacağı, ekonomik felakete ve ekolojik bir katliama neden olacağı tüm tarafsız çalışmalarla ortadadır.

Karadeniz'e kıyısı olan pek çok ülke Akdeniz'e gitmek için İstanbul Boğazını kullanmaktadır. Boğazdan her yıl ortalama 42 bin civarında gemi geçmektedir. Hükümet tarafından, bu trafiğin azaltılması ve kazaların önlenmesi amacıyla İstanbul Boğazı'na alternatif olarak yine Marmara ve Karadeniz'i birbirine bağlayan yapay bir su projesi yapılmak istenmektedir. Ulaştırma Bakanlığı'nın son üç yıllık gemi geçiş istatistiklerine bakıldığında; 2017'de 42.978; 2018'de 41.103; 2019 yılının ilk dokuz ayında ise 30.352 geminin geçişi gerçekleşmiştir. Bakanlığın hazırlamış olduğu ÇED raporunda da son on yılda boğaz trafiğinde azalma yönünde bir eğilim olduğu görülmektedir. Ayrıca Kanal İstanbul'un mesafesi 45 km iken İstanbul Boğazı'nın 30 km'dir. Ticari gemilerin zaman ve yakıttan tasarruf sağlamayacağı gibi İstanbul Boğazı'nın en dar yerinde dahi genişliğin 700 metre, Kanal İstanbul'un ise 150 metre olduğu hesaba katıldığında Kanal İstanbul söz konusu kazalara daha açık olacaktır. Dahası Boğaz'dan geçiş ücretsiz iken Kanal İstanbul'dan geçişin ücretli olacağından tercih edilmeyeceği ortadadır.

Geçerliliğini koruyan Montrö Boğazlar Sözleşmesi gereğince hiçbir gemiye İstanbul Boğazı yerine Kanal İstanbul'dan geçmesi yönünde herhangi bir kısıtlama yapılamaz.

İstanbul Kanalı'nın içinden geçmesi planlanan Sazlıdere Barajı yıllık 55 milyon metreküp kapasitesi ile İstanbul Avrupa yakası için hayati önemde tatlı su varlığı iken Terkos, İstanbul'un yaklaşık yüzde 20'lik su ihtiyacını karşılayan ikinci büyük havzasıdır. Bilim insanları, yetkili kurumlar ve ekoloji örgütlerine göre yeraltı sularının tuzlanma riski olduğundan İstanbul'da içme suyu büyük bir tehlike altına girecektir. Yine birinci, ikinci ve üçüncü deprem bölgeleri üzerinde kalan bu projenin yerüstü ve yeraltı gerilme dengelerini bozacağından depremlere de zemin hazırlayacağı belirtilmektedir. Hazırlanmış olan ÇED raporunda ise söz konusu tespitlere ve risklere yer verilmediği gibi raporun bilimsel ve teknik açıdan kusurlu olduğu da sıklıkla dile getirilmektedir.

Türkiye'de doğayı varlık olarak değil kaynak olarak gören anlayış ekolojik sistemler ve yaşam alanlarına geri dönüşü olmayan tahribat vermektedir. Kanal İstanbul'un ise insan eliyle gerçekleştirilen en büyük ekolojik yıkımlardan biri olacağı açıktır.

Öte yandan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ile İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) ve ilçe belediyeler arasında imzalanmış olan TAKPAS protokolü kapsamında; belediyeler, İstanbul sınırları içerisinde bulunan gayrimenkulleri sorgulayabilmekte ve güncel değişiklikleri görebilmektedir. Ancak basında yer alan bilgilere göre tapu bilgilerini sorgulamaya olanak tanıyan bu protokolün Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü tarafından 31 Ocak 2020 tarihinden itibaren kısıtlanacağı belirtilmektedir.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'un "Kanal İstanbul güzergahı üzerinde arsa rantına müsaade etmeyeceğiz" şeklinde yaptığı açıklamaya karşın şimdiden Körfez ülkesi yurttaşların onlarca dönüm arazi aldıkları ortaya çıkmış, hükümet bir kez daha kamuoyunu yanıltmakta beis görmemiştir. 21 Aralık 2018 tarihinde Kuveytli Nour Alkhair Gayrimenkul Turizm şirketinin kanal güzergahında bulunan alanda "tarla" vasfında 53 bin 878 metrekare arazi satın almış olması bunun yalnızca bir örneğidir. Ayrıca Türkiye'den de birçok müteahhit firmanın arsa aldığı, dahası projenin yapımını üstlenecek firmalardan birinin Saray'ı yapan Rönesans Holding olacağı da basına yansıyan bilgiler arasındadır.

Kanal İstanbul projesi kapsamında parsel parsel arsanın satın alınmış olduğunun ortaya çıkmasının ardından söz konusu protokolde değişiklik yapılması ve mülkiyet bilgilerinin sorgulanmasının bakanlık inisiyatifine bırakılması kamuoyunda şüphe ve endişeye neden olmuştur.

13866

Son olarak, Büyükçekmece Kaymakamlığı Yazı İşleri yetkilileri tarafından ilçe muhtarlarına “Kanal İstanbul hakkında konuşmayın, yazı yazmayın, insanlara yol göstermeyin” yönünde baskı yapıldığı da basında yer alan haberler arasındadır.

Bu bağlamda;

1. Ekoloji ve kent örgütlerinin yanı sıra derneklerin, siyasi partilerin ve demokratik kitle örgütlerinin de içinde yer aldığı Kanal İstanbul’a karşı kampanyalara, konunun uzmanları ve bilim insanlarının itirazlarına rağmen Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın “Mutlaka yapacağız” ısrarının arkasında ne yatmaktadır?
2. Projenin uygulanmasıyla doğal varlıklarının ulusal ve uluslararası sermaye yararına halkın aleyhine kullanılacağı, ülkenin geleceğinin ipotek altına alınacağı, ekonomik felakete ve ekolojik bir katliama neden olacağı tüm tarafsız çalışmalarla ortada iken bu projeden nasıl bir kamusal fayda beklenmektedir?
3. TAKPAS Protokolünde değişiklik yapılarak Kanal İstanbul güzergahında mülkiyet değişikliği araştırılmalarının önüne geçilmesinin nedeni nedir? İddia edildiği gibi rant sağlayacak kişilerin ortaya çıkmasından duyulan çekince ile bir ilgisi var mıdır?
4. TAKPAS protokolünde değişiklik yapılmasında herhangi bir talimat söz konusu mudur?
5. 2011 yılından itibaren projenin uygulanacağı güzergahta mülk edinen kişi ve kurum sayısı kaçtır? Mülk sahibi olan kurum, kuruluş veya şahıslar kimlerdir? Maliki kısmı boş bırakılan tapu kaydı sayısı kaçtır? Bu kişiler kimdir? Bu arsaların her biri kaç dönümdür? Güzergâh üzerindeki taşınmaz satışlar neden açıklanmamaktadır?
6. Projenin yapımını üstlenecek firmalar belirlenmiş midir? Hükümete yakın firmalara bu yönde söz verildiği iddiaları doğru mudur? Özellikle Ortadoğu ülkelerinden iş insanlarının proje güzergahında yoğun arazi alımına başlamış olmasını nasıl açıklıyorsunuz?
7. İstanbul Anayasası olarak kabul edilen 1/100 bin ölçekli Çevre Düzeni Planı ihlal edilerek “Yenişehir” olarak tanıtılan alanın imara açılması planlanmakta mıdır? Bu yönlü üst ölçekli kararlar kiminle nasıl alınmaktadır?

28866

8. Yüzlerce tür canlıya yuva olan sulak alanlar, akarsular ve dereler ile havza ve göllerin projeden nasıl etkileneceği hesaba katılmış mıdır? Türkiye ve dünya üzerindeki ekolojik tahribatı belirlenmiş midir?
9. Projeden etkilenecek tarım ve ormanlık alanların miktarı ne kadardır?
10. Muhtarlara yönelik baskı ve tehdit içeren uyarılar bilginiz dahilinde midir? Kanal İstanbul aleyhinde konuşmak yasak mıdır?
11. Kanal İstanbul projesinin ÇED raporunu hazırlayanlar hakkında ‘görevi kötüye kullanma’ gerekçesiyle açılan soruşturma sayısı kaçtır? Bu soruşturmalar hangi aşamadadır?